

ALGEMENE VERGADERING

ONDERWERP
begroting 2025 Aqualysis

PROGRAMMA
Schoon, gezuiverd water

PORTEFEUILLEHOUDER
J. Caris

De Algemene Vergadering besluit

1. Kennis te nemen van de jaarstukken 2023 Aqualysis.
2. Kennis te nemen van de Ontwerpbegroting 2025 met de Meerjarenbegroting 2026-2028 en de zienswijze op de Ontwerpbegroting 2025 Aqualysis vast te stellen.
3. De financiële consequenties binnen het programma Voldoende en gezond water mee te nemen meerjarenraming (2025: € 198.430; 2026: € 103.110; 2027: € 114.009; 2028: € 164.502).

Korte samenvatting

Op 25 april 2024 heeft het bestuur van Aqualysis de Jaarrekening 2023 en de Ontwerpbegroting 2025 en Meerjarenraming 2026-2028 van Aqualysis vastgesteld. Zij heeft het waterschap uitgenodigd uiterlijk 19 juli een zienswijze op de Ontwerpbegroting 2025 in te brengen. De jaarstukken heeft Aqualysis ter kennisgeving aangeboden.

De jaarrekening 2023 Aqualysis geeft een positief resultaat. Het aandeel van Zuiderzeeland op basis van de gerealiseerde onderzoeksomvang (17,9%) hoger is dan vooraf geprognoseerd (16,4%). Dit vraagt van Zuiderzeeland een aanvullende bijdrage over 2023 van € 16.534. Deze aanvullende bijdrage is meegenomen in de jaarrekening 2023.

In de Ontwerpbegroting 2025 is rekening gehouden met de toenemende meetvraag vanuit Zuiderzeeland en de andere waterschappen. Door de toenemende meetvraag stijgen de operationele uitgaven met 5%. Door verhoogde cao-verplichtingen, doorontwikkeling ICT en kapitaalslasten stijgen de uitgaven verder met 4%. Deze Ontwerpbegroting is een continuering van de meerjarenbegroting van vorig jaar waarin, naast het handhaven van het huidige hoge kwaliteitsniveau (geaccrediteerd) van de monitoring van de waterkwaliteit, ingezet is op versterking van de interne bedrijfsvoering en de ICT-voorzieningen.

Deze ontwikkelingen betekenen dat de financiële bijdrage van ons waterschap aan Aqualysis toeneemt. De financiële bijdrage kan niet in de eigen begroting worden opgevangen en wordt meegenomen in de meerjarenbegroting Zuiderzeeland.

Relevante kaders

Wet gemeenschappelijke regelingen.

Lelystad, 7 mei 2024

het college van Dijkgraaf en Heemraden,

de secretaris-directeur,
ing. W. Slob MSc.

de dijkgraaf,
ir. H.C. Klavers.

Aanleiding

Op 25 april 2024 heeft het bestuur van Aqualysis de Ontwerpbegroting 2025 en Meerjarenbegroting 2026-2028 vastgesteld. Op basis van de wet gemeenschappelijke regelingen (vooruitlopend op de verandering in de GR Aqualysis) zijn de deelnemende waterschappen uitgenodigd om binnen 12 weken (uiterlijk 19 juli 2024) een zienswijze op de ontwerpbegroting te geven.

In dezelfde vergadering heeft het bestuur van Aqualysis de Jaarrekening 2023 vastgesteld. Deze is aan de deelnemende waterschappen aangeboden ter kennisgeving.

De gemeenschappelijke regeling Aqualysis is de uitvoeringsorganisatie van de vijf deelnemende waterschappen (Drents Overijsselse Delta, Rijn en IJssel, Vallei en Veluwe, Vechtstromen en Zuiderzeeland) op het gebied van chemisch en biologisch laboratoriumonderzoek. De heer Caris is namens Waterschap Zuiderzeeland lid van het bestuur van Aqualysis.

De samenwerking rond Waterlaboratorium Aqualysis is er om continuïteit, kwaliteit en kennis over chemische en biologische analyses voor de deelnemende waterschappen te verzorgen. Aqualysis voert als geaccrediteerd laboratorium het onderzoek uit dat de deelnemende waterschappen nodig hebben voor de uitvoering van de waterschapstaken, zoals controle zuiveringsproces, milieutoezicht en handhaving en controle waterkwaliteit, zwemwater en baggerspecie.

Beoogd effect

Instemmen met de zienswijze en de daarmee benodigde financiële bijdrage mee te nemen in eigen meerjarenraming betekent dat Zuiderzeeland de samenwerking in de GR Aqualysis kan effectueren. Hierdoor is Zuiderzeeland in staat om goede en betrouwbare informatie over de waterkwaliteit (van afvalwater, oppervlaktewater, waterbodems en bedrijven) te verkrijgen en om haar doelen rond schoon water te realiseren.

Onderbouwing beslispunten

1.1. De jaarstukken worden door het bestuur van Aqualysis ter verantwoording toegestuurd. De jaarrekening 2023 Aqualysis geeft een positief resultaat. Vanuit Waterschap Zuiderzeeland is er over 2023 een aanvullende bijdrage nodig van € 16.534.

Het bestuur van Aqualysis heeft de jaarstukken 2023, waaronder de jaarrekening vastgesteld. In 2023 heeft een begrotingswijziging plaatsgevonden waarin de versterking van bedrijfsvoeringsorganisatie, CAO-afspraken en verhoogde inflatie op goederen en stijgende kosten van energie waren meegenomen. De ingezette versterking van de bedrijfsvoeringsorganisatie en ICT-middelen lopen door tot in 2025. Aqualysis sluit 2023 financieel - na onttrekking van een aantal bestemmingsreserves - af met een positief resultaat van ongeveer € 600.000. Het positief resultaat wordt op basis van de bijdrageverordening van Aqualysis verrekend met deelnemende waterschappen. De reden dat Zuiderzeeland - ondanks het positieve jaarresultaat - een aanvullende bijdrage moet betalen, heeft te maken met de aanzienlijk hogere productie dan vooraf begroot. Deze aanvullende bijdrage is al meegenomen in de jaarrekening 2023.

In de bijlage E vindt u de jaarstukken over 2023, waarbij enkele onderdelen hieronder specifiek worden toegelicht.

- De totale gerealiseerde productie in het jaar 2023 is 8% hoger dan de productie van 2022. De reguliere productie voor de vijf waterschappen lag in 2023 10% boven de begrootte onderzoeksomvang. Hiermee lag de (laboratorium-)productie voor Aqualysis op een hoog niveau. De belangrijkste verklaring hiervoor is dat 2023 een KRW-monitoringsjaar was waarin alle waterschappen meer chemisch onderzoek uitvoerden en onderzoek naar niet-toetsbare stoffen aan de onderzoeksvraag hebben toegevoegd.
- In de jaarrekening Aqualysis is een positief resultaat voor de projectbegroting voor COVID-19 opgenomen. Dit nationale project is in 2023 voortgezet als de Nationale Rioolwatersurvey (NRS) en krijgt een

meerjarige financiering vanuit het ministerie van VWS. Zuiderzeeland en Rijn & IJssel voeren de bemonstering op de zuiveringen volledig zelf uit en zijn geen onderdeel van deze projectbegroting binnen Aqualysis.

- De onderzoeksomvang van Zuiderzeeland in 2023 was 802.689 ILOW-punten. Vooraf was dit begroot op 620.000 ILOW-punten). Dit heeft tot gevolg dat het aandeel van Zuiderzeeland op basis van de gerealiseerde onderzoeksomvang (17,9%) hoger is dan vooraf geprognoseerd (16,4%). Dit vraagt van Zuiderzeeland een aanvullende bijdrage over 2023 van € 16.534.
- Deze hogere productie wordt veroorzaakt door:
 - Extra PFAS-analyses (ook in rioolstrengen) en microverontreinigingen op de zuiveringen (o.a. proef Dex-filter). Aqualysis heeft sinds 2023 de mogelijkheid de PFAS-analyse in eigen huis uit te voeren. Bij metingen in 2022 (toen nog uitbesteed onderzoek) op de zuivering bleek dat PFAS-verbindingen al in het influent aanwezig zijn (en sommige verbindingen in hogere concentratie in het effluent gemeten worden). Daartoe zijn we onderzoek gestart naar de herkomst en gedrag van deze stoffen in de zuivering. In de proefopstelling naar de afvang van milieuvreemde stoffen zijn de PFAS stoffen toegevoegd aan het onderzoeksprogramma.
 - Extra onderzoek op Niet-toetsbare stoffen. In 2023 is een nieuwe analysetechniek bij Aqualysis operationeel geworden, met een gevoeliger / lagere detectiegrens. Hierdoor werd het zinvol om stoffen die eerder detectiegrenzen hadden boven de norm (vandaar de naamgeving niet-toetsbare stoffen) extra te onderzoeken. In januari 2022 was het onvoldoende duidelijk of deze methode in 2023 al operationeel zou zijn en was deze niet meegenomen in de prognose voor het KRW-jaar).
 - Dubbele omvang onderzoek van waterbodembodem (i.v.m. extra jaar vooruit gegevens verzamelen om baggerbestekken beter op de markt te kunnen zetten), inclusief PFAS analyse bij Aqualysis (deze werden vóór 2023 uitbesteed aan een commercieel laboratorium).
 - Heffingstechnologie heeft bij controle op lozingen de extra parameter TOC onderzocht (i.v.m. nieuwe heffingsformule per 2026). Met ingang van 2026 worden de vervuilingseenheden niet langer gebaseerd op CZV (Chemisch Zuurstof Verbruik, wat een milieubelastende analysetechniek is vanwege de afvalstoffen die bij de analyse ontstaan), maar op TOC (Totaal Organisch Carbon/ Koolstof). Om een vergelijking tussen de huidige vervuilingswaarde en de vervuilingswaarden en de nieuwe formule op basis van TOC te hebben worden beide parameters bepaald in het afvalwater van bedrijven.

De hoge productie vanuit Zuiderzeeland in 2023 is een van de signalen die we hebben meegenomen in de verwachte meetvraag voor 2025 en de jaren daarna. We zien in de afgelopen jaren het aandeel kortdurende onderzoeken toenemen, met vaak ook een specifiek analysepakket. De verwachting is dat deze projectmatige onderzoeksbehoefte structureel is.

2.1. Vaststelling van Ontwerpbegroting 2025 en meerjarenraming 2026-2028 ligt bij het bestuur van GR Aqualysis. Via de zienswijze geeft Zuiderzeeland aan dat zij instemt met Ontwerpbegroting 2025.

In ontwerpbegroting 2025 (en de meerjarenontwikkeling 2026-2028) zien wij de vorig jaar ingezette ontwikkelingen bij Aqualysis terug. Enerzijds blijft Aqualysis doen waar ze goed in is: het meten met het huidige hoge kwaliteitsniveau (geaccrediteerd) van analyseresultaten over de waterkwaliteit. Anderzijds wordt ingezet op versterking van de bedrijfsvoeringstaken en vernieuwing van de ICT-middelen, zodat zij een solide, betrouwbare dienstverlener voor informatie over de waterkwaliteit kan zijn. De meetvraag van de opdrachtgevende waterschappen blijft leidend in de ontwikkelingen bij Aqualysis. Zuiderzeeland en de andere opdrachtgevende waterschappen, hebben aangegeven dat zij de meetvraag verhogen. Door deze

verhoogde meetvraag vanuit de opdrachtgevende waterschappen, stijgen de operationele uitgaven in de begroting met 5%. Door verhoogde cao-verplichtingen, doorontwikkeling ICT en kapitaalslasten stijgen de uitgaven verder met 4%.

In de zienswijze geven wij aan dat we instemmen met de ontwerpbegroting 2025 en het meerjarenperspectief.

3.1. De ontwerpbegroting 2025 bevat ten opzichte van voorgaande begrotingen een gewijzigde onderzoeksprognose. Het daaruit voortvloeiende aandeel van Zuiderzeeland leidt tot een toename in onze bijdrage die varieert van € 211.027 in 2025 tot € 151.806 in 2027. Deze toename kan niet volledig binnen de bestaande budgetten worden opgevangen.

We hebben voor de komende jaren onze meetvraag / onderzoeksprognose naar boven bijgesteld. We zien dat alle waterschappen hun prognose naar boven hebben bijgesteld. Gezamenlijk verwachten we dat de vraag naar onderzoeken naar de waterkwaliteit zich verlegt naar meer projectmatig onderzoek en dat hierbij vaak specifieke (en duurdere) onderzoekspakketten gevraagd gaan worden. De veranderingen in de meetvraag leidt ertoe dat ons aandeel in Aqualysis stijgt tot boven de 16%.

In onderstaande tabel zijn de veranderingen in de meetvraag en het effect hiervan voor de financiële bijdrage aan Aqualysis opgenomen. In de tabel zijn de meerjarenperspectieven (begroting Aqualysis 2024-2027 én voorliggende begroting 2025-2028) uiteen gezet. Deze Ontwerpbegroting is een continuering van de meerjarenbegroting van vorig jaar waarin door de investeringen in bedrijfsvoering en vervangingsinvesteringen de begrotingsomvang in de loop van de jaren stijgt.

Tevens is zichtbaar gemaakt wat het financiële effect is van de hogere meetvraag (ongeveer 50%) en de gewijzigde kostenstructuur van Aqualysis (ongeveer 50%). De veranderingen in de kostenstructuur bij Aqualysis worden enerzijds veroorzaakt door autonome ontwikkelingen, verhoogde kosten uit CAO-afspraken, inflatie en anderzijds door veranderingen in de investeringsagenda en andere ontwikkelingen bij Aqualysis.

Begroting Aqualysis ¹	bron	2025	2026	2027	2028
exclusief project COVID-19 , inclusief innovatie	MJB 2025-2028	€ 11.693.000	€ 12.184.000	€ 12.666.000	€ 13.162.000
Bijdrage ZZL		2025	2026	2027	2028
Totale bijdrage (euro's)	MJB 2025-2028	€ 1.925.353	€ 1.962.373	€ 2.052.360	€ 2.145.253
	MJB 2024-2027	€ 1.714.326	€ 1.834.066	€ 1.900.554	
Totale bijdrage (%)	MJB 2025-2028	16,4%	16,0%	16,1%	16,2%
	MJB 2024-2027	15,9%	15,8%	15,8%	
verschil		€ 211.027	€ 128.307	€ 151.806	
verandering door meetvraag ZZL		€ 97.540	€ 65.250	€ 78.930	
verandering door kostenstructuur Aqualysis		€ 113.487	€ 63.057	€ 72.876	

Onder de kop financiën is uitgewerkt wat de kostenstijging voor een effect heeft op eigen begroting.

Alternatief

Het inbrengen van een zienswijze is een mogelijkheid waar het waterschap ook van af kan zien. Zonder zienswijze zal Aqualysis ervan uitgaan dat Zuiderzeeland akkoord is met de ontwerpbegroting.

Risico's en kanttekeningen

Op grond van artikel 17, lid 1 van de gemeenschappelijke regeling Aqualysis biedt het bestuur van de gemeenschappelijke regeling jaarlijks een ontwerpbegroting aan de besturen van de deelnemende waterschappen. De vertegenwoordigende organen (deelnemende waterschappen) kunnen bij het bestuur van Aqualysis binnen een termijn van twaalf weken hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. De ingebrachte zienswijzen worden meegewogen bij de bestuurlijke behandeling bij Aqualysis op 5 september 2024. Het bestuur van Aqualysis zal nadien een reactie opstellen. De vastgestelde begroting 2025 zal worden verzonden aan de deelnemende waterschappen en Gedeputeerde Staten van Overijssel.

Volgens artikel 17, lid 2 van de gemeenschappelijke regeling Aqualysis moet de ontwerpbegroting ter inzage worden gelegd. Van de ter inzagelegging en de verkrijgbaar stelling geschiedt openbare kennisgeving. Als er binnen de termijn externe zienswijzen zijn ingebracht wordt dit voorafgaand aan de vergadering kenbaar gemaakt.

De in de begrotingen gepresenteerde bijdrage van de waterschappen zijn opgesteld vanuit de bestaande bijdrageverordening. In het samenwerkingsverband en door het bestuur van Aqualysis bekrachtigd, is een project gestart om te komen tot een nieuwe bijdrageverordening. Bij de herziening van de bijdrageregeling wordt een transparante wijze van kostenverdeling beoogd. Deze nieuwe bijdrageregeling zal naar verwachting eind van dit jaar worden vastgesteld en met ingang van 2025 gebruikt gaan worden. De nieuwe bijdrageregeling kan nog een verandering brengen in de financiële bijdrage van Zuiderzeeland. Een nieuwe bijdrageregeling wordt door het bestuur van Aqualysis vastgesteld. In de zienswijze vragen we Aqualysis de financiële effecten direct aan ons te presenteren.

Financiën en capaciteit

De ontwerpbegroting 2025 en meerjarenperspectief 2027-2028 heeft financiële consequenties aangezien onze bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling stijgt. De bijdrage van Zuiderzeeland aan Aqualysis stijgt de komende jaren.

In onderstaand overzicht is de ontwerpbegroting 2025 (en het meerjarenperspectief) weergegeven en afgezet tegen de aanwezige budgetten in de Begroting en Meerjarenraming (B&MR) van Zuiderzeeland. In de ontwerpbegroting 2025 - 2028 van Aqualysis stijgt de bijdrage van Zuiderzeeland van afgerond € 1.925.000 naar iets meer dan € 2.145.000.

Bijdrage van Waterschap Zuiderzeeland aan Aqualysis 2025-2028, verschillende dekkingsbronnen en financiële consequenties.

bijdragen en budget	2025	2026	2027	2028
Bijdrage ZZL aan Aqualysis	€ 1.925.353	€ 1.962.373	€ 2.052.360	€ 2.145.253
Budget in B&MR Zuiderzeeland	€ 1.644.523	€ 1.734.463	€ 1.771.151	€ 1.771.151
Verschil (tekort) benodigd en huidig budget	€ 280.830	€ 227.910	€ 281.209	€ 374.102
Dekkingsbronnen				
Inflatie in 2025 -2028	€ 42.400	€ 84.800	€ 127.200	€ 169.600
Projectmatige financiering	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000
Benodigde aanvullende dekking	€ 198.430	€ 103.110	€ 114.009	€ 164.502

Er is gekeken welke alternatieve dekkingsbronnen er zijn om het verschil tussen benodigde en bestaande budgetten te dekken.

Een deel van de stijging van de kosten bij Aqualysis is toe te rekenen aan inflatie/autonome ontwikkeling (jaarlijks € 42.000). Voor deze inflatie zal in het betreffende jaar een beroep gedaan worden op de centraal begrootte inflatieruimte.

In het overzicht is er rekening mee gehouden dat we in de periode 2024-2028 jaarlijks € 40.000 inkomsten ontvangen vanuit projectmatig financiering. Bij onderzoek/metingen in samenwerkingsprojecten wordt door Zuiderzeeland het laboratoriumonderzoek ingebracht. Dit onderzoek wordt dan ondergebracht bij Aqualysis en wordt meegenomen in de productie/afrekening met Aqualysis. Waterschap Zuiderzeeland verstuurt vervolgens een rekening aan de samenwerkingspartner ter dekking van deze laboratoriumkosten.

Uiteindelijk kan de benodigde bijdrage aan Aqualysis niet volledig worden opgevangen in de beschikbare budgetten. Om die reden is het voorstel het budget in het programma Voldoende en gezond water op te hogen. (2025: € 198.430; 2026: € 103.110; 2027: € 114.009; 2028: € 164.502).

Begrotingswijziging

De aanvullende bijdrage over 2023 leidt niet tot een begrotingswijziging in 2024. De bijbetaling bij de eindafrekening van Aqualysis is meegenomen in de jaarrekening 2023 van Zuiderzeeland.

De stijgende bijdrage in de jaren 2025 tot en met 2028 leidt wel tot een begrotingswijziging in de betreffende jaren. Deze bedragen zullen eveneens worden meegenomen in de Kadernota 2025-2029.

Communicatie

Er is geen specifieke communicatie over de jaarrekening Aqualysis 2023 en ontwerpbegroting Aqualysis 2025 voorzien.

Bijlagen

- a. Concept zienswijze Ontwerpbegroting 2025 van Waterschap Zuiderzeeland
- b. Aanbiedingsbrief Ontwerpbegroting 2025+ Aqualysis
- c. Ontwerpbegroting 2025 Aqualysis, inclusief meerjarenraming 2026-2028
- d. Aanbiedingsbrief Jaarstukken Aqualysis 2023
- e. Jaarstukken 2023 Aqualysis (inclusief accountantsverklaring)